

Bilimle, Emekle, Umutla, Nice 50 Yıllara...

Dündar Çağlan

19 - 20- 21. Dönem Yönetim Kurulu Üyesi
22 - 23- 24. Dönem Yönetim Kurulu Başkanı

● 23. Olağan Genel Kurul

“...TMMOB Jeoloji Mühendisleri Odası’nın, 50 yıllık bilgi ve deneyim birikimi ile aklın ve bilimin yol göstericiliğini savunarak, bilim ve emekle ürettiklerini umut ve inatla toplumun ve meslektaşlarının hizmetine sunmaya, yaşanması güzel bir ülke umudunu diri tutmaya kararlılıkla devam edeceğine olan inancıyla nice yıllara...”

18 Mayıs 1974’de kurulan Odamız 50 yaşını geride bırakmış bulunuyor. 1973 yılında Selçuk Bayraktar’ın öncülüğündeki kurucu heyetin çalışmaları sonucunda TMMOB’nin 19. Olağan Genel Kurulu’nda alınan kararla 17. Oda olarak Jeoloji Mühendisleri Odası kurulmuştur.

1981 yılında üye olduğum Oda ile daha kurumsal ve örgütlü ilişkilerim, içinde yer aldığım kamu emekçileri sendikaları çalışma sürecimden sonra, Haber Bülteni yayın kurulu üyeliği ile başlayıp yönetim kurulu yedek üyeliği ve son-

rasında 19. dönemde 2002 yılında sayman üye olarak görev alarak devam etti. Sonrasında sırasıyla; yazman, ikinci başkan ve 2008 yılından itibaren de üç dönem yönetim kurulu başkanı olarak yaptığım görev 2014 yılına kadar devam etti.

Odamızın 50. yılını kutladığımız bu dönemde özellikle yönetim kurulu başkanlığı görevinde bulunduğum dönemlere ilişkin önemli gördüğüm bazı yaşanmışlıkları ve değerlendirmeleri paylaşmak isterim. Bu yazının, dönemin “icraatın içinden” anlatımları olarak görülmeyip; her dönemde geçerli olması gereken çalışmaları hatırlatma, eksik bırakılanların öz eleştirisini yaparken önümüzdeki dönemlerde de yapılması gerekenleri vurgulama olarak değerlendirileceğini umuyorum.

Görev yaptığım dönem, AKP’nin tek adamlığına geçişi ve parti devletini inşa etmesini tamamlamaya başladığı dönemini kapsamaktadır. Bu süreç, AKP iktidarının her alanda hegemonyasını arttırarak muhalif unsurları yok ettiği, muhalif her arayışı “terörle” ve kolaylıkla “terör örgütü üyeliği” ile ilişkilendirerek insanların tutuklamalarla sindirildiği, ülkenin adeta açık bir cezaevine dönüştürüldüğü bir dönemi ifade etmektedir. Kürt sorununda ise, çatışmalı süreç devam ederken 2011 yılı sonunda 34 insanımızı kaybettiğimiz Roboski katliamı yaşanıyor, 2013

yılında başlatılan barış süreci de daha sonra AKP’nin eliyle sonlandırılıp barış yerine savaş, yaşam yerine ölüm tekrar öne çıkarılıyor.

Bu yıllar, AKP’nin bir yandan FETÖ eliyle ülkeyi tüm kurumlarıyla ele geçirme çabalarının yoğun olarak sürdüğü bir döneme de tanıklık ediyor. 2010 Anayasa referandumunu ile AYM ve HSYK tamamıyla siyasi iktidarın eline geçiyor. Yine bu süreçte; seküler yaşam ve laiklik ortadan kaldırılmaya çalışılırken, çağdaş, bilimsel yaklaşımlardan vazgeçilerek; dinci bir eğitim sistemi getiriliyor.

İşte, Odamın 50. yılını kutladığımız bu dönemden hiç de farklılık göstermeyen 2008 Mart-2014 Mart döneminde de, tüm bu yaşananlara dair itirazımız olduğunu, yaşanması başka bir ülkenin mümkün olduğunun mücadelesini demokrasi güçleri ile birlikte vermeye çalıştık.

Çalışma dönemimizin en önemli olayını Gezi direnişleri oluşturmuştur. AKP iktidarının kentlerimizi, doğal çevremizi birer rant alanı olarak görmesine, ülkeyi, toplumu ve yaşam tarzını kendi düşünceleri doğrultusunda dizayn etmesine karşı biriken tepkinin bir sonucu, Taksim Gezi Parkı’nın yok edilmesi ile başlayan direnişlerde somutlaşmıştır. Ülkenin demokratik geleceğine yaşam çevrelerine sahip çıkma haklı taleplerinin demokrasi talepleri ile bütünleştiği Gezi direnişlerinde kaybettiklerimizi saygı ile anıyorum

● TMMOB, DİSK, KESK, TTB tarafından düzenlenen “Güvenli Gelecek” Mitingi

AKP iktidarının ABD'nin taşeronluğunu üstlenip bölgesel güç olma rüyasıyla komşularımıza karşı yürüttüğü dış politikaların bir sonucu olarak ortaya çıkan gelişmelerden biri de 2013 yılında Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde meydana gelen patlamalarda 51 insanımızı kaybetmemiz olmuş, o yıllar Ülkemizde ve Suriye'de gelişen IŞİD saldırılarının ve bugün geldiğimiz Suriye oluşumunun da başlangıcını oluşturmuştur.

Siyasal ve toplumsal alanda bunlar yaşanırken çalışma dönemimizin en önemli konularından birini de Odanın kurumsallaşması yönünde attığımız örgüt içi mevzuat düzenlemelerini geliştirmek olmuştur. Bu kapsamda, hızlı artan serbest mesleki hizmet veren kuruluşların ve meslektaşların kurallı ve tanımlı bir işleyiş içinde olmaları yönünde özel çaba sarf edilmiştir. Özellikle meslek alanımızda önemli bir gelişim gösteren zemin ve temel etütlerinde, piyasa koşulları içinde yaşanan yoğun rekabet sonucu bilimselliğin önüne geçen uygulamaların engellenerek hizmet ve ürün niteliğinin yükseltilmesi çabası, Odanın zaman ve emeğini alan görevlerinden biri haline gelmiştir. Bu kapsamda, SMM yönetmeliği uygulamaları, asgari ücret tarifesi ile rapor inceleme ve mesleki denetim yönergeleri ile bütün örgüt bünyesinde ortak bir uygulama ve nitelikli hizmet üretilmesi sağlanmaya çalışılmıştır. Odanın bütün girişim ve çabalarına karşın; mevzuat eksikliği, merkezi ve yerel idarelerin yetersiz denetimi, piyasa koşulları ve aşırı rekabet gibi nedenlerle bu alanda nitelikli hizmet üretimini Oda olarak tek başına sağlamak tamamiyle mümkün olamamıştır.

AKP'nin toplumun her kesimini etkileyen dönem politikalarından örgütümüz TMMOB ve Odalarımız da nasibini(!) almıştır. Bu kapsamda, TMMOB'nin ve Odalarımızın işlevsizleştirilmesi için Çevre ve Şehircilik Bakanlığı bünyesinde kurulan Mesleki Hizmetler Genel Müdürlüğü'ne yetkiler verildi. Odamızın da içinde bulunduğu yapı üretim sürecindeki 11 odanın idari ve mali denetiminin Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından yapılacağını belirten Bakanlar Kurulu Kararı yayınlandı. Bununla da yetinilmeyip mevzuat değişiklikleri ile yapı üretim sürecinde yer alan meslektaşlarımızdan ürettikleri her rapor için Odadan sicil durum belgesi alınması zorunluluğu kaldırıldı. Bu uygulamaya paralel olarak özellikle zemin ve temel etüt raporlarındaki Odanın mesleki denetiminin de kalkması niteksiz bir mesleki hizmetin önünü açarken, ciddi

bir ekonomik kayba da neden olmuş; bu durum, mekansal ve personel olarak odanın örgütsel alt yapı gelişimini etkilediği gibi, mesleki etkinliklerin yapılabilme olanaklarını da ciddi oranda daraltmıştır.

Bu yıllar, özellikle zemin ve temel etütlerindeki mesleki yetki ve sorumluluklarımızı koruyup geliştirmek kapsamında jeofizik ve inşaat mühendisleri ile girilen bilimsel, idari ve hukuki bir mücadeleye de tanıklık etmiştir. Bugün dahi, diğer disiplinleri önemsemeyen dar meslekçi, mesleki şoven yaklaşımların devam ettiğini, TMMOB içindeki birlik ruhunu zedeleyecek tavırların varlığını da maalesef görmeye devam ediyoruz.

Diğer taraftan, küreselleşmenin etkin olduğu bu süreçte, toplumsal düşünce, kamu yararı, dayanışma ve etik değerler terk edilmiş, bireysellik, rekabetçilik, yerelcilik, yönetim yaygınlaşan değerler olmuştur. Toplumumuzun her kesiminde görülen bu gelişme, odasına ve toplumsal sorunlara yabancılaşmış bir üye profilini ortaya çıkarırken mesleki faaliyetlerde de etik dışı uygulamaların artmasına neden olmuştur. Bu süreçte, temsilciliklerden şubelerimize kadar bütün örgüt birimlerimizin odamızın çalışma ilkelerini içselleştirerek hayata geçiren, yerleşmeden uzak, sadece serbest hizmet üreten meslektaşlarımıza büro hizmeti veren birimler olmanın ötesine geçerek, mesleki demokratik kitle örgütü olmanın gereklerini bütünlüklü olarak yerine getirmelerini sağlamak daha bir önemli hale gelmiştir. İşte bu amaçla gerçekleştirdiğimiz "Örgütsel Sorunlarımız ve Sorumluluklarımız Çalıştayı"nın dönemin en önemli çalışmalarından biri olduğunu düşünüyorum.

Örgütsel Sorunlarımız ve Sorumluluklarımız Çalıştayı

Örgütsel Sorunlarımız ve Sorumluluklarımız Çalıştayı

İçinde bulunduğumuz dönemde örgütlenmenin gereğini bilerek Odaya üye olma konusundan başlayıp, "Oda benim için ne yaptı" bireysel faydacılığından uzaklaşıp örgütlü bir yapı içinde mesleki ve toplumsal kazanımı amaçlayan bir anlayışı yerleştirmenin ve yukarıda değindiğim sorunların çözümünün kolay olmadığı biliniyor; ancak, bireyselleşerek toplumsal ve mesleki sorunlara Oda örgütlülüğü içinde kolektif bir çaba ile çözüm aramaktan uzaklaşan bir üye profilinin geliştiği bugünlerde örgütsel sorumluluklarımızı tekrar vurgulayıp içselleştirmeye çalışmanın da hala önemli ve gerekli olduğunu

Örgütsel Sorunlarımız ve Sorumluluklarımız Çalıştayı

görüyorum.

Çalışma döneminde bir doğa olayı olan depremin afete dönüşmesine bir kez daha tanık olduk. 2011 yılında Van depreminde 644 yurttaşımızı kaybettik, Simav depremini yaşadık. Afşin-Elbistan ve Zonguldak Kilimli Karadon kömür işletmelerinde, Kütahya Eti Gümüş maden işletmesi atık depolama barajının yıkılması gibi maden kazalarına tanık olduk. İnsanı mer-

kezine almayan, kamu yararını öncelemeyen, maksimum üretim ve kara odaklanmış, bilim-sellikten uzak bir madencilik anlayışının sonucunda bu faciaların meydana geldiğini yerinde yaptığımız incelemelerle raporlaştırıp kamuoyu ile paylaştık. Bütün doğal kaynaklarımızın, madenlerimizin ulus ötesi şirketlerin yağmasına açılmasına, siyanürlü altın işletmeciliğine karşı çıktık. Çevre ve halk sağlığını ve hukuku hiçe sayan talan madencilğine karşı, sağlıklı ve güvenli bir çevrede yaşama hakkını savunan çevre hareketleriyle birlikte olmaya ve mücadele deneyimlerini paylaşmaya gayret ettik.

Bugün, bireysel/mesleki çıkar ile toplum çıkarlarının karşı karşıya geldiği durumlarda toplum lehinde tavır alma ilkimizin ve daha sonraki yıllarda yayınladığımız ve TMMOB tarihinde bir ilk olan Meslek Etiği Yönetmeliği'mizin Jeoetik Kuralları içinde ayrıntılı olarak tanımlanan Jeoloji mühendislerinin topluma ve doğaya karşı sorumluluklarımızın son yıllarda özellikle altın madenciliği alanında çalışan meslektaşlarımız tarafından içselleştirildiğini söylemek mümkün değildir. Bu durum, bu soruna karşı tavır alışlarda da etkili bir hale gelmeye başlamıştır.

Dönemde önemli gördüğüm diğer bir konu da Nükleer Karşıtı Platform çalışmaları olmuştur. Odamızın da içinde etkin bir şekilde yer aldığı platform, Mersin Akkuyu ve Sinop NGS kurulmasına karşı yürüttüğü eylem, etkinlik ve hala devam eden hukuksal girişimlerini sürdürmüştür. Yeri gelmişken; Sinop'ta nükleer santral karşıtı bir etkinlikte Karadeniz'e verdiğimiz JeoGenç üyemiz Soner Balta, kardeşi Öner ve makine mühendisliği öğrenci üyesi Güneş'i de saygıyla anıyorum.

Dönemin önemli sorunlarından biri de jeoloji mühendisliği eğitimi olmuştur. 1990-2010 yılları arasında plansız bir şekilde arttırılan ve ikinci öğretimle beraber 35'i bulan eğitim prog-

Soner, Öner, Güneş...

ramlarına her yıl yaklaşık olarak 3000 öğrenci alınması ve bunun yarattığı sonuçlar Odamızın önemli bir diğer çalışma konusu olmuştur. Niteliksiz eğitimle beraber artan mezun sayısı ve çarpık sistemin yarattığı en yakıcı sorunlarımızdan olan meslektaşlarımız arasındaki işsizlik önemli bir sorun haline gelmiştir. Sorunun asıl nedenini irdelermeyen, işsizliğe Oda üzerinden kesin bir çözümün getirilemeyeceği bilincinden uzak genç meslektaşlarımız ya Oda üyeliğinden uzak durmuş ya da tepkilerini sorunun kaynağı yerine Odaya yönelterek eleştirel bir pozisyon almışlardır. O yıllarda mezun olan meslektaşlarımızın önemli bir bölümü bugün dahi Odaya mesafeli bir konumdadır. Genel olarak da işsiz meslektaşlarımızla üyelik ve Oda aidiyet ilişkisinin yeterince kurulamayışın etkilerinin halen devam ettiğini söylemek mümkündür.

Görev yaptığımız dönem meslek alanımızı doğrudan ilgilendiren toplumsal, sosyal, siyasal boyutları olan yasal düzenlemelerin de arka arkaya gündeme geldiği bir dönem oldu. Ulus ötesi şirketlerin önünü açıp madencilik önündeki bütün engelleri kaldıran, bir mesleği var ederken madencilikteki jeoloji hizmetlerini yok sayan yasal düzenlemelere kamu yararı temelinde müdahil olurken mesleki haklarımızın da yer bulmasına özel çaba harcadık, bu uğraşı kapsamında madencilik alanındaki mesleki kazanımlarımızın başlangıcını yaratmış olmayı da önemli bir gelişme olarak görüyorum. Yine, bu dönemde de petrol, kentsel dönüşüm, afet, çevre, bor, yapı denetim mevzuatlarına karşı diğer bileşenlerle birlikte ortak mücadele içinde olduk.

Dönem çalışmaları içindeki çalışmalarda Jeo Genç'in önemli ve anlamlı bir yeri oldu. Gençlik olmadan geleceğin kurulamayacağı bilinciyle, jeoloji mühendisliği öğrencileri ile bağlar kurularak, öğrencilerimizin yarın üyesi olacakları

Odanın faaliyetlerine üniversite hayatları boyunca katkı ve katılımı sağlamayı amaçlayan JeoGenç örgütlülüğüne yönelik çalışmalar önceki dönemlerin yüksek ivmesi kadar olmasa da sürdürülmeye gayret edildi. Üniversite öğrenci temsilcilikleri oluşturulup düzenli toplantılar yapıldı ve en önemlisi de her üniversiteden katılımcılar ile mesleki ve toplumsal konuların ele alındığı yaz kampları yapılarak öğrencilerimizle

● JeoGenç Toplantıları

bağlarımızı güçlendirmeye çalışıldı.

Oda JeoGenç örgütlülüğümüzün istenilen bir noktaya taşınarak sürekliliğin sağlandığını, JeoGençten Odanın yönetsel kadrolarına katılım ve katkıyı arttırdığımızı o dönemler için de bugün için de maalesef söyleyemiyoruz. Oda örgütsel yapısı içinde görev alacak insan kaynağımızın giderek azaldığı bu konjonktürde öğrenci Oda ilişkisinin güçlendirilmesinin öncelikli görev olarak görülmesinin gereği Odanın önünde hala önemli bir görev olarak durmaktadır.

Çalışma dönemimiz içinde yeni binamızı tamamlayarak 2011 yılının sonunda büro ve yönetim hizmetlerini yeni binamızda vermeye başladık. Meslektaşlarımızın yarattığı mali birikimi, üyelerimize ve Odamıza yakışır bir hizmet binamıza dönüştürmenin gururunu önceki dönemlerin yönetim kurulları ile birlikte yaşadık.

1974'de kurulan ve ülkenin demokrasi mücadelesinin de önemli bir bileşeni olan Odamız Genel Merkez Yönetim Kurulu seçimleri önemli ama hep olgun bir politik mücadele alanı da olmuştur. Siyasi oluşumlar ile ittifakların yapıldığı ve dönemsel olarak başkanlık görev değişiminin yaşandığı Oda seçimlerinde görevde bulunduğum 2012 yılından itibaren devrimci, demokrat ve yurtsever jeoloji mühendislerinin birlikteliği sağlanarak tek liste ile seçimlere girilip yönetimlerin oluşturulduğu bir döneme geçilmiş ve bu anlamlı ve gerekli birliktelik bugüne kadar sürdürülmüştür.

Çalışma dönemi içinde Odamıza önemli kat-

● Nükleer Karşıtı Platform Yürüyüşü

kıları olmuş iki önemli değerimizi kaybettik. 1968'lerden bu yana hayatın her alanında Odamızda TMMOB'de emekten halktan yana antifaşist bir mücadele içinde kesintisiz yer alan Odamızın ilk üyelerinden olan ve 1978-1979 4. Dönem Oda Başkanlığını yapan Ersin Önsel'i 2012 yılında sonsuzluğa uğurladık.

Yine, yaşamını mesleğine adanmış, mesleği, meslektaşları ve Odası ile bütünleşmiş Türkiye Jeoloji Kurumu Genel Sekreterliği, Odamızın Kurucu Heyeti Başkanlığı, Bilimsel Teknik Kurul ve Onur Kurulu üyeliklerinde bulunan, jeoloji mühendisi unvanını almamızın öncüsü olan ve Odamızın 1 no.lu üyesi Selçuk Bayraktar'ı da 2013 yılında kaybettik. Bu değerlerimizle birlikte Odamıza katkı ve emek verip aramızdan ayrılanları saygıyla anıyorum.

Odamızın kuruluşundan bugüne taşınan ilkelerini esas alarak, o dönemde de meslektaşlarımızın sorunlarının ülke ve toplum sorunlarından bağımsız olamayacağı bilinciyle, toplumcu bir bakışla, ülkeye, topluma, mesleğe ve meslektaşlara ilişkin faaliyetlerimizi gerçekleştirmeye çabaladık; afetlere karşı güvenliksiz yaşam alanları yaratılmasına, doğal kaynaklarımızın talanına karşı çıkarak mesleki uzmanlıklarımızın kamu yararına kullanılmasını meslek odamızdan hayata geçirmeye gayret ettik. Bilimi ve tekniği halkla buluşturma, bilimsel çalışmaları meslektaşlarımızla paylaşma ilkesini hayata geçirmek amacıyla bilimsel etkinliklerimizi şubelerimizle birlikte gerçekleştirdik.

Üyelerimizin ürettikleri hizmetlerin niteliğinin yükseltilmesi, bilgilerin artırılması amacı ile mesleğimizin değişik uygulama alanlarında meslek içi eğitim seminerlerini ülkenin her yerinde gerçekleştirmeye gayret ettik.

Görevde bulunduğum dönemde başkanlık kültürünü öne çıkarmadan kolektif bir yönetim anlayışını benimsediğimizi, yönetim kurulu asil ve yedek üyeleri ile birlikte oluşturduğumuz ortak akıl ile yürüdüğümüzü de özellikle belirtmek isterim. Bu bağlamda da, 2008 yılından 2014 yılına kadar 22, 23 ve 24. dönem Oda yönetim kurullarında birlikte çalıştığım; Hüseyin Alan, Sami Ercan, Hakkı Atıl, Çetin Kurtoğlu, Ali Burak Yener, Adem Uluşahin, Özcan Dumanlılar, Necdet Arda, İsmail Cihan, Aliye Yılmaz, Halil İbrahim Yiğit, Faruk İlgün, Arzu Abdi Şahin ve Ümit Uzunhasanoğlu, Oda Genel Sekreteri Kazım Altaylı ve Serap Kurt ile üç dönem içinde birlikte görev yaptığımız şube başkanları ve yönetim kurulu

üyeleri, il temsilcileri ve Odamız çalışanlarına da Odanın bugünlere gelmesinde vermiş oldukları emek ve katkılar için teşekkür ediyorum.

Son sözler olarak; Odanın kuruluş bildirgesinde: Yeraltı ve yerüstü doğal kaynaklarımızın ülkemiz yararları doğrultusunda değerlendirilmesi yönünde katkı sunmak, mesleğin geliştirilmesi yönünde çalışmalar yapmak, jeoloji mühendisliği eğitiminin gelişmesine katkıda bulunmak, mesleğin gelişmesi ve tanıtılması ile ilgili teknik kongre, seminer, sempozyum düzenlemek, üyelerin birbirleri ile ve toplum ile ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hakim kılmak, meslek disiplini ve ahlakı korumak, ülkedeki demokrasi mücadelesinde yer almak şeklinde Odanın amaç ve ilkeleri vurgulanmıştır.

TMMOB Jeoloji Mühendisleri Odası Başkanı Süleyman Türkünal, 1. Genel Kurul açılış konuşmasında; "Meslek sorunlarımızın, ülke sorunlarından bağımsız olarak çözümlenemeyeceği bilincinde olan bizler, ilerdeki çalışmalarının da aynı görüşlerle süre gideceği inancını taşımaktayız. Yurtsever jeoloji mühendisinin, Odasına tüm olanakları ile yardım etmesi, jeoloji mühendisinin toplum için yararlarını belirleyeceği gibi halkın sorunlarının çözümüne de hız kazandıracaktır." vurgusunu yapmıştır.

Kuruluşundan bu yana geçen sürede hala yol gösterici olan bu ilkelerin korunup, erozyona uğratılmadan geleceğe taşınarak; TMMOB Jeoloji Mühendisleri Odası'nın, 50 yıllık bilgi ve deneyim birikimi ile aklın ve bilimin yol göstericiliğini savunarak, bilim ve emekle ürettiklerini umut ve inatla toplumun ve meslektaşlarının hizmetine sunmaya, yaşanası güzel bir ülke umudunu diri tutmaya kararlılıkla devam edeceğine olan inancıyla nice yıllara...